

SUURI KONNA LIEMESSÄ

(Salon Seudun Sanomat, 17.8.2008)

Liemikilpikonna taistelee elintilasta ihmisten kanssa

Meribiologi-kaksikon missiona on turvata niiden tulevaisuus

SSS-Mikko Kiviluoto

- Ne ovat aika massiivisia otuksia, Salosta Helsingin yliopiston kautta meribiologiksi päätyneet Anu Riihimäki sanoo.

- Ne ovat merikilpikonna, joita on yhteensä seitsemän lajia. Liemikilpikonna on yksi suurimmista merikilpikonnalajeista, helsinkiläinen meribiologi Maria Koivisto jatkaa.

Paljastuu, että lajilla on sängen kunniakas ja hyvin pitkä historia.

Liemikilpikonnien esi-isät ovat uiskennelleet maailman merissä jo 100 miljoonaa vuotta sitten tehden suurin piirtein samaa kuin nytkin: huolehtineet omista asioistaan ja jäystäneet levää. Liemikilpikonnat ovat siten dinosauruksiakin vanhempia - ja yhä elossa!

Mutta nyt, kiitos alati tarmokkaan ihmiskunnan, niiden taival on vaarassa katketa.

Kaksi metriä, sata vuotta

Meribiologit Riihimäki ja Koivisto kertovat liemikilpikonnista Helsingin yliopiston Tvärminnen tutkimusasemalla, Hankoniemellä. Vieressä loiskuu loppukesäisen harmaa mutta lämmintuulinen Itämeri. Ei, Itämeressä eivät liemikilpikonnat parveile, mutta simpukoita riittää. Riihimäen ja Koiviston sinisimpukoihin ja merenpohjan monimuotoisuuteen liittyvä tutkimusprojekti yhdessä yliopistollisten opetustehtävien kanssa ovat tuoneet tutkijat Tvärminneen, jossa pääaiheena ovat nyt liemikilpikonnat.

- Ne voivat elää lähes satavuotiaiksi, Riihimäki sanoo.

- Aikuisilla selkäpanssari voi kasvaa jopa kahden metrin mittaiseksi, Koivisto sanoo.

Riihimäki ja Koivisto ovat perustaneet tänä kesänä Turtle Watch

-luonnonsuojeluyhdistyksen. Mukana on myös sukelluksesta ja merikilpikonnista innostunut laulaja Antti Tuisku, kunniajäsenenä.

Konkreettisesti järjestö tulee toimimaan Thaimaassa, Racha Yain saarella.

Turtle Watch aikoo seurata, miten keinotekoisissa poikasaltaissa kasvatettavat 30 liemikilpikonnaa tulevat pärjäämään sitten, kun ne vapautetaan luontoon.

Minne ne menevät, missä ne viihtyvät? Moniko selviää hengissä aikuiseksi?

Häly, hitaus ja hotellit

Mikä ikivanhaa uiskentelijaa sitten uhkaa? Riihimäki ja Koivisto kertovat, että merikilpikonnanaaraat munivat munansa tropiikin ja subtropiikin hiekkarannoille, muun muassa Thaimaan suosituilla turistiseuduilla. Mitä enemmän alueella on ihmisiä ja hotelleja, sitä vähemmän jää tilaa liemikilpikonnille.

- Jos on paljon hälyä ja hotellien valoja öisin, ei lisääntyminen onnistu. Häly karkottaa munivia naaraita ja valo vetää vasta kuoriutuneita kilpikonna puoleensa mantereelle, pois päin merestä, jonne niiden pitäisi suunnata, Riihimäki sanoo.

Eikä siinä vielä kaikki. Liemikilpikonnat tulevat sukukypsiksi vasta parikymppisinä, ja poikasista suurin piirtein yksi sadasta selviää aikuiseksi luonnollisissakin oloissa. Pieniä, kämmenen kokoisia poikasasia pöpsivät suihinsa

kalat, linnut ja ravut. Aikuisia liemikilpikonnia verottavat kalastajien verkot, vaikka laji suojeltu onkin. Yhtälöstä seuraa, ettei liemikilpikonnien populaatio kasva räjähdysmäisesti. Toisin päin homma kyllä onnistuu: populaation voi romahduttaa muutamassa vuosikymmenessä, kuten 1900-luvulla, jolloin kilpikonnakeitto maistui turhankin hyvin herkkusuille ja kanta metsästettiin sukupuuton partaalle.

Satelliitti selkään ja merelle

Turtle Watch syntyi Riihimäen mukaan lähes sattumalta. Riihimäki työskenteli sukellusoppaana Racha Yain saarella, jolla myös Koivisto oli viettämässä sukelluslomaa. Kotiin palattuaan Riihimäki kuuli, että paikallisen hotellin saamat 30 liemikilpikonnaa olivat kuoriutuneet munista ja niitä kasvatettiin merikelpoisiksi keinoaltaissa.

- Pohdimme Marian kanssa, mitä kilpikonnille tapahtuu sitten, kun ne vapautetaan. Kannattaisiko niitä seurata? Riihimäki sanoo.

Pohdinnasta syntyi järjestö. Turtle Watch -perustajakaksikko kertoo, että marraskuussa ssaarelle rakennetaan tutkimuskeskus, joka toimii paikallisen hotellin yhteydessä ja sen avustuksella.

Sinne tulee myös infopiste, jossa kerrotaan kilpikonnien ohella kestävästä matkailusta ja merien virkistyskäytöstä.

- Yksi satelliittipaikannin maksaa 3 000 euroa. Tavoitteena on saada viisi paikanninta, mutta kyllä me kolmekymmentäkin kiinnitämme, jos vain rahoitus järjestyy, Riihimäki naurahtaa.

Suomessa tiedotusta ja tutkimusta

Tutkijoiden tavoitteena on tänä talvena mitata, merkitä ja kasvattaa kilpikonnaipoikia ja tehdä lähialueen vedenalaista kartoitusta. Talvella 2009 kilpikonnaan kiinnitetään paikantimet ja ne päästetään mereen, noin 30-40 sentin kokoisina.

- Silloin tiedämme, millaiset alueet niitä kiinnostavat ja millaisia reittejä ne käyttävät, Koivisto sanoo.

Merikilpikonnien tiedetään tekevän nuorina aikuisina todella pitkiäkin vaelluksia, tuhansien kilometrien mittaisia. Tutkimusretkien jälkeen ne palaavat kotinurkille.

Projekti kestää alustavasti 2-3 vuotta, mutta jatkoa seuraa. Suomessa talviset tutkimukset kirjoitetaan puhtaaksi ja tulokset julkaistaan. Muuten Turtle Watch ry. aikoo tehdä kesäisin tiedotustyötä ja Itämeritutkimusta.

Vuosien kuluttua, arvelee Riihimäki, järjestön painopiste siirtyy kotoisimmille ja sameammille vesille, Itämerelle - yhtymäkohta järjestön tutkimuskohteen lajityypilliseen käyttäytymiseen on ilmeinen.

- Tavoite on, että järjestö elää todella kauan, meribiologit sanovat.

ONKO KESTÄVÄ MASSATURISMI MAHDOLLISTA?

Massaturismin jäljet näkyvät selvästi Thaimaan Phuketin alueella, joka on nykyisin Skandinavian suosituimpia lomakohteita. Luonnontilaiset rannat katoavat nopeasti rakennettujen hotellirivistöjen alle ja taakse. Luonnolle jää yhä vähemmän tilaa. Ekologisuuden ja massaturismin liitto kuulostaa haastavalta yhtälöltä. Onko se edes mahdollinen?

Turtle Watch aikoo ainakin yrittää kantaa kortta kekoon merien kestävästä virkistyskäytön edistämisessä. Maria Koivisto ja Anu Riihimäki eivät usko, että vastaisuudessaakaan turistien pitäisi lomamatkallaan ryhtyä ympäristöpoliiseiksi. Terveen järjen käyttö sekä perusjuttujen muistaminen olisi kuitenkin

kohtuullista.

- Että lomallakin veisi roskat roskikseen ja jättäisi rauhoitetut alueet rauhaan.

Koivisto uskoo, että matkanjärjestäjät ovat avainasemassa kestäväen turismin kehittämisessä. On huolehdittava, että kohdehotellit ovat järjestäneet jätehuollon sekä viemäroinnin asiallisesti. Asiakkaille tulisi tiedottaa ympäristöasioista.

- Kuluttajien tulisi vaatia laatua myös näiden asioiden suhteen. Jos paikan päällä näkee puutteita, niistä tulisi tiedottaa matkanjärjestäjälle, Riihimäki sanoo.

Riihimäen mukaan suuret massat tietävät väistämättä suurta kulutusta ja jätevuorta.

- Voi kuulostaa rajulta, mutta massaturismi pitäisi rajoittaa jo niin sanotusti pilatuille alueille. En näe, että ihmisten tulisi päästä koluamaan joka paikkaan suurina joukkoina. Herkemmissä paikoissa tulisi ihmismäärää ja ihmisten kulkureittejä rajoittaa, Riihimäki sanoo.